

JOSEPH AYARADE IDEM QNỌ NDITỌ-ETE ESIE

Genesis 43:1-34; 44:1-34; 45:1-15

QYQHỌ UKPEP-ŊKPỌ 38

Eke Mkpawawa

IKỌ IBUOT: “Enyuñ efọn ido ye kiet eken, enyuñ enyene esit mbom, enyuñ efen kiet eken”
(Ŋwed Mbon Ephesus 4:32).

Editọñ Ntak Ŋka Egypt

Ekedi akamba ifet qnọ Joseph ke ini nditọ-ete esie ekefiakde edi ye Benjamin, ekpri eyen-eka emi enye akamade, emi ama okokpon tọñ nte mmọ eke kut kiet eken. Joseph okoyom ndinam ŋkpọ ndinem mmọ esit, mmọdo, enye ama anam akamba usoro ke ufok esie, onyuñ okot mmọ. Mmọ ekpekenem esit eti eti ndidia ŋkpọ ye andikara Egypt, ke ediye akwa ufok edidem ye mme nsọñ-urua ŋkpọ mbana ye ediwak nditọ-ufok. Edi ekikere okosuk afafina mmọ, ndien ke ndodo oro, mmọ ekere ete ke eyedori mmọ ikọ ete ke mmọ ema eyip okuk emi mmọ eke kutde ke mme ekpat ibokpot mmọ.

Ndo-ndo oro nditọ ete esie eke kutde akama ŋkpọ ufok Joseph, mmọ ema etọñ nditiñ ikọ nnyaña idem ke abaña okuk oro. Baba owo kiet iketiñke ikọ ibaña okuk oro, mmọ ŋko ikonyuñ inamke idiok; edi edieke ubiom-ikpe odude ke abaña mme idiok-ŋkpọ emi owo akanamde ke mme usen edem, ediwak ini, enye eyekop ubiom-ikpe ke esit mme imanam idiok-ŋkpọ mme inamke.

Ediwak ini, ke ini Abasi esinde ubiom-ikpe ke esit owo ke abaña mme idiok-ŋkpọ mmọ, mmọ eyedomo ndifaña ete ke se ikanamde itimke idiok, ŋko ke mọ ikenyeneke mme idiok uduak. Ndusuk, baba owo kiet ifiokke ibaña me edinam mmọ; edi ke ini spirit Abasi otọñode ndida mme ndibe ŋkpọ ndi ke uñwana, uduot anam idiok edi ndifuk enye, mme ndidomo ndinam ñwut nte ke se inamde ofon.

Akama-ŋkpọ ufok ama odomo ndidọñ nditọ ete Joseph esit ke ndidọhọ mmọ ete ke Abasi mmọ ama afiak qnọ mmọ okuk oro, ndien ke kpukpru ekedi ke ufon mmọ. Nnyin ifiokke mme Joseph ama etiñ qnọ enye ete ke mmọ ekedi nditọ ete esie, edi enye odiọñ mmọ nte nditọ Hebrew emi eke kponode ata Abasi. Enye ŋko ama osio Simeon ke ufok ŋkpokobi, emi okpokonode nditọ ete esie nsọñ-idem ndidiọñ ete ke kpukpru ofon. Mbon Egypt ema efon ido enyuñ ekop mbom enọ mme ekpeme eron nditọ Hebrew emi ema eke kpa mba ke anyan isan mmọ.

Nditọ-ete emi ema eda mme enọ eto ete mmọ, mme ŋkpọ emi efonde ekan emi mmọ eke kemedede ndikut ke ison Canaan, mmọ enyuñ enuhọ ke iso Joseph, ke ini mmọ ekefiakde eyom uñwam esie. Ŋwed Abasi itiñke inọ nnyin ite ke Joseph ama enyene udon abaña mme enọ emi ke baba usuñ kiet. Se enye ekekerede akan ekedi uwem ete esie. Jacob ama otọñ ndisọñ eti eti, ndien ekpetie didie edieke enye mikpoduhe uwem tutu Joseph afiak okut enye? Idaha oro ekedi ini akwa udon qnọ Joseph, ndifiak nsobo ye ubon esie, ndien ofuri isua ndobo esie eyekure. Ke ini enye okokutde Benjamin, ama otuk enye ke esit eti eti tutu enye oworo ke ubet oro man nditọ ete esie edikut nte enye atuade.

Idomo Efen

Kpukpru owo ema okop inem eti eti ke ini udia. Ke ini nditọ-ete esie ema eke beñe idem ndinyon, akama-ŋkpọ-ufok ama oyohọ kpukpru ekpat mmọ ye udia, ndien mmọ eton isan mmọ. Edi uyuhọ mmọ ekedi ke esisit ini. Joseph ama enyene idomo kiet efen ndidomo mmọ. Ema efiak esin okuk mmọ ke ekpat mmọ ye ibokpot nde; ema enyuñ esin cup Joseph ke ekpat Benjamin. Mmọ ikakaha anyan ikpon obio ke ini akama-ŋkpọ-ufok ekefehede okosim mmọ onyuñ odori mmọ ikọ ete ke mmọ ema eyip ŋkpọ ke ufok andikara. Mmọ ema etim efiok ete ke akama-ŋkpọ-ufok ama anam ndudue tutu mmọ enyime ndikabare ndi ifin edieke eke kutde ete ke enye enen; mmọ ema enyuñ ebire mkpa enọ owo oro edikutde cup ke ubok esie. Ekedi ata ŋkpọ mkpa-idem qnọ mmọ ke ini eke kutde cup ke ekpat Benjamin. Ke mmọ ema ekeñwọñ enọ ete mmọ, mmọ ikpekemeke-keme ndikpon Benjamin ke Egypt. Mmọdo, mmọ ema efiak eka ufok Joseph, ndien ini kiet efen, mmọ eduon enye ke iso. Emi ekedi nditọ ete emi ema eke dọhọ ini kiet ete ke mme imọ ikpekemeke-keme ndinuhọ ke iso Joseph, edi oyohọ ikañan edi emi, emi nnyin ikutde nte mmọ esuhorede idem ke iso ekpri eyen-ete mmọ (Genesis 42:6; 43:26, 28; 44:14).

Mkpe-Ubok Judah

Judah ama ada udon-ikọ anam mkpe ubok ke iso Joseph. Enye ama etiñ qnọ enye abaña mme isua ukut emi Jacob okoyode koro eyen-eren kiet ama osop, nte enye okonyuñ ekpede mmọ ubok ete etre ndida ata ekpri eyen oro ndaha. Judah ama odohọ ete ke mfuhọ eyen emi akakpade eyewot ete esie, enye onyuñ ebeñe ete ayak imọ isuhọ ke ibuo Benjamin.

Edifiak Nsobo Emi Okoyohode Ye Idara

Joseph ama ekeme ndikut nte ke nditọ ete esie ema ekabare esit enyūn esuhore idem, do enye ikekemeke ndimum mmōn eyet esie nkama aba. Enye ama odohọ ete yak kpukpru nditọ Egypt eworọ ke ubet, ndien enye etiñ onọ nditọ-ete esie ete, “Ami ndi Joseph.”

Nso utọ ini idara ekedi emi onọ Joseph, ke ini enye ekekemedede ndidohọ nditọ-ete esie ete ke imọ imama mmọ, ke imefen inọ mmọ ke kpukpru ufen emi mmọ ekenamde enye obọ! Idara okpon didie ke ini nnyin idahade do inọ owo emi ekeduede nnyin, inyūn ikop ebuana heaven emi edide ke ini nkpo ndomo kiet miduhe ke ufot nnyin ye eyen ete nnyin! Jesus nko, adara ndifen nnọ anam idiok emi ebinede Enye ye nkabaresit; mme angel ke Heaven nko edara ye Enye ke ini nyoñ eyen afiakde edi ufok. Ke ini nnyin idianade ke ubon Abasi, nnyin imekeme ndidohọ ye David, “Iduñ nditọ-ete ke idem otọ kiet ofon didie! onyūn eye didie!” (Psalm 133:1).

Joseph ama odohọ nditọ ete esie ete ekubiom idem mmọ ikpe ke ndinyam imọ nnọ Egypt, koro enye ama ofiok ete ke Abasi okodohọ imọ ndiñwam nnim mme owo uwem ke mme isua akañ. Joseph ama odioñ ubok Abasi ke kpukpru nkpo emi okotibede onọ enye; ndien ema enọ enye utip ke mbuotidem esie emi okosohode ada ke mme isua idomo oro. “Dioñ enye ke kpukpru usuñ fo, ndien enye eyeñeñere usuñ fo onim” (Mme Nke 3:6).

Joseph ama etiñ onọ eyen-eka esie abañ kpukpru nti mfoniso emi ekedide esie ke ison Egypt, ndien enye okoyom mmọ esop efiak eka ufok enyūn eketiñ eti mbuk emi enọ ete esie. Enye ama etiñ onọ mmọ ete ke akañ eyebighi ke isua ition ke iso, do, ana nte mmọ kpukpru esuhore edi ke ison emi man edu uwem ke uwak emi eketañde ebon ke mme isua eduek. Mmọ ema edara eti eti, idem ama onyūn aduai mmọ ke abañ edifiak nsobo otọ kiet emi tutu nditọ Egypt ke ufok Pharaoh ekop mmo; mmọ ema enyūn edara nko, koro Joseph okokopde inemesit.

Owo Emi Odude ke Christ

Kpukpru ukpono ye ubon emi okodude ke ebekpo Egypt, ye kpukpru mme ukpono emi ekenode Joseph (Baba owo kiet ikekemeke ndimenere ubok mme ukot ke ofuri ison oro ibohoke Joseph odohọ ete ke enye ekeme, (Genesis 41:44) ikanamke enye atañ idem mme eseri iseri. Enye ama ama mme ekpeme-eron nditọ Hebrew emi ekesuhorede idem, emi eketode Canaan edi, akan kpukpru mme mbon ye iban emi ekedude ke ufok edidem. Mme Hebrew ekedi mbubiam nkpo enọ nditọ Egypt, edi ikedighe inọ Joseph. Enye ama akama ima Abasi ke esit esie emi mikesehe kpukpru mme ndudue ke uwem nditọ ete esie.

Nditọ Egypt emi ekere ete ke mme imọ imofon eti eti ikan mme Hebrew tutu mmọ ikekemeke ndidia nkpo ke okpokoro kiet ye mmọ. Etie nte ubahare ke otu mme idut ama odu toñ ke eritoñ ini, enye onyūn ada akwa mfuhọ ye iduọ esit onọ ediwak owo. Abasi ikoyomke edi ntre. Ke Mme Nke 22:2, nnyin ikot: “Mme enyene nkpo ye mme anana nkpo esop idem otọ kiet: Jehovah edi andibot mmọ kpukpru.” Ke ini obufa Ediom, mme Jew ekebat idem mmọ nte ndimek ikot Abasi, ndien kpukpru mmọ eken edi ndedehe. Peter ke idem esie ama enyene ekikere oro, edi usen kiet enye ama onyime, “Abasi okowut mi, ete, nkukot baba owo kiet obukpo mme edidehe” (Utom Mme Apostle 10:28). Ke akade iso, Apostle Paul ama etiñ onọ mbon Galatia: “Jew ye Greek ikemeke ndidu, ofin ye eyen-ison ikemeke ndidu, eren owo ye nwan inyūn ikemeke ndidu; koro kpukpru mbufo edi kiet ke Christ Jesus” (Nwed Mbon Galatia 3:28). Jesus ekedi ndinyaña “owo eke amade,” ndien Iyip Esie okoduohọ onọ kpukpru owo ukem-ukem, nko, onọ ofin ye edidem ukem-ukem.

Jesus oyom mme anditiene Enye efon ido ye kpukpru owo. Ke ini Enye okodude ke ison, Enye ama ama mme ubuene, mbon mmem-idem, mmọ oro owo ndomo kiet mikereke nkpo ibañ; Enye ama onyūn anam nti nkpo onọ mmọ. Enye ama okok mbon akpa-mfia emi ata ediwak owo mikesañake ikpere. Ima oro ke ososuhọ onọ kpukpru owo; Enye onyūn oyom nnyin ima andikpri nkan ke otu nditọ Esie.

Nnyin imekpep Ibet Uwem, “Ntre se ededi mbufo eyomde owo enam ye mbufo, enam kpa ntre ye mmọ.” Nnyin imofik ibet oro, edi nte nnyin imanam enye? Jesus ama odohọ ete, “Ndien edieke mbufo emade mmọ eke emade mbufo, nso itoro ke enyene do? Koro kpa mme idiok owo ema owo eke emade mmọ” (Luke 6:32). Ke ini ima Jesus oyohode esit nnyin, okpon eti-eti ke usuñ emi anamde nnyin iditiñke ikọ iyaresit, idisarike mme ubuene, idinyūn isañake iyom ufon ito mbon inyene. Ke ini utọ spirit oro ebede oduk nsit-nsit, ana nte nnyin ibon akam inọ Abasi inyūn ibeñe Enye afiak ada Iyip Esie ofuk nnyin, onyūn esin uwak-uwak Ima Esie ke esit nnyin. “Mbufo ema ema kiet eken, kpukpru owo eyeda oro efiok ete mbufo edi mbet Mi” (John 13:35).

MME MBUME

- 1 Ntak emi ekerede ete ke nditọ ete Joseph ema ekop ndik eti-eti ke ini mmọ ekekutde okuk ke ekepat mmọ?
- 2 Nso ke Joseph akanam ndinam nditọ ete esie edioñ ke enye adara ndikut mmọ ke ini mmọ ekefiakde edi ndidep ibokpot?
- 3 Nso ke mkpe-ubok Judah akanam ke esit Joseph?
- 4 Nte Joseph ama owut spirit edifen nnọ nditọ-ete esie?
- 5 Ke usuñ ewe ke Joseph akanyaña uwem nditọ ete esie?